

Nr 114.

Af herr **Hagström** m. fl., om understöd åt de i landet verkande lokala föreningar för främjande af svensk hemslöjd.

Vid sistlidet års riksdag väcktes i bägge kamrarna en motion, med hemställan att Riksdagen ville anslå ett belopp af 15,000 kronor att enligt af Kungl. Maj:t fastställda särskilda bestämmelser som understöd tilldelas i landet verkande lokala föreningar för främjande af svensk hemslöjd.

I motiveringen anfördes hufvudsakligen följande:

»Uti den till årets Riksdag aflämnade statsverkspropositionen hemställer Kungl. Maj:t, att Riksdagen, i likhet med hvad under de senaste åren ägt rum, ville anvisa ett belopp af 15,000 kronor åt föreningen för svensk hemslöjd.

Till stöd härför anföres bland annat, att föreningens verksamhet varit synnerligen förtjänstfull och att syftet med densamma vore mycket behjärtansvärdt, samt väl ägnadt att uppmuntra hemslöjden. Ingen för hemslöjd intresserad och med förhållandena förtrogen kan annat än vitsorda och instämma i dessa uttalanden.

Jämsides med och oberoende af nämnda förenings verksamhet har emellertid i vårt lands olika delar yppat sig ett varmt intresse för upplifvande af den gamla hemslöjden, hvilket tagit sig uttryck i bildandet af fristående föreningar, som omfattas med liflig sympati och vunnit stor anslutning inom de landsdelar, dit de förlagt sin verksamhet. Dessa föreningsars syftemål är dels och framför allt att väcka och vidmakthålla kärleken till hem och härd, uppleta och bevara de särmärken, som känneteckna hvarje provins' äldre kultur, skapa intresse för det egna arbetet, dels ock att bereda tillfälle till inkomster för den befolkning, som däraf är i behof.

Att sådana önskemål skola bäst kunna förverkligas genom fristående föreningar, ledda af med olika orters befolkning och deras säregna förhållanden väl förtrogna personer, lärer icke lida tvifvel.

Kostnaderna för uppehållande af dessa föreningars verksamhet hafva i allmänhet bestridts af enskilda samt landsting och hushållningssällskap. Med de många anspråk, som nu mera ställas på dessa och liknande bidragsgifvare, kan det icke förvåna, om bidragen varit mindre än att de kunnat motsvara behoven, äfven där dessa nedbragts till det minsta möjliga.

Här gäller det en visserligen liten, men af stort och allmänt intresse uppburen verksamhet uti vårt lands skilda delar, ämnad att draga den stora allmänheten med sig till gemensam sträfvan för ett gagnande ändamål, hvilken verksamhet förr blifvit af statsmakterna erkänd såsom väl förtjänt af deras understöd, och då denna verksamhet icke allenast bör väl trifvas vid sidan af föreningen för svensk hemslöjd, utan ock måste anses önskvärd till kompletterande af denna förenings arbete, så synas talande skäl för anslag af statsmedel till ifrågavarande verksamhets befrämjande föreligga.»

Denna framställning afstyrktes af statsutskottet och vann ej heller Riksdagens bifall.

Motionen vann dock understöd särskildt i Första kammaren och detta från två personer, hvilka grundade sina uttalanden på den känedom de vunnit om hemslöjdsverksamhetens värde och betydelse inom vidsträckta verksamhetsområden.

Det torde också knappast vara öfverdrifvet att påstå, det sympatierna inom kammaren voro så stora för framställningen, att en votering måhända kunnat trots utskottets afstyrkande utfalla till förmån för densamma.

Hufvudsakliga skälet, hvarför icke ens yrkande gjordes om bifall till motionen, var att söka i de då rådande mindre gynnsamma budgetförhållandena.

Någon betänklighet af sådan art behöfver i år icke förefinnas. Kungl. Maj:t har emellertid i årets statsverksproposition icke begärt annat anslag i förevarande syfte än 15,000 kronor till föreningen för svensk hemslöjd.

Säkert vill dock ingen förneka värdet af den hemslöjdsverksamhet som i skilda delar af landet utöfvas af där bildade föreningar, en verksamhet som år för år växer i omfattning och betydelse, men tyvärr återhålles på grund af bristande medel.

Af sådan anledning tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade anslå ett belopp af 15,000 kronor att på villkor, som af Kungl. Maj:t

bestämmas, som understöd tilldelas i landet verkande lokala föreningar för svensk hemslojd.

Stockholm den 25 januari 1911.

A. J. Hagström.

Sixten Mogren.

C. J. Öberg.

Z. Åslund.

Nr 115.

Af herr **Wilson**, *i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående uppförande af ny bostad åt landshöfdingen i Västernorrlands län m. m.*

Med anledning af att Kungl. Maj:t i propositionen nr 125 till förlidet års Riksdag bland annat begärde, att Riksdagen ville bevilja 210,000 kr. (190,000 kr. för bostaden och 20,000 för tomten) till uppförandet af bostad för landshöfdingen i Västernorrlands län, tillät jag mig i en motion bland annat framhålla, att jag ansåg nämnda anslagskraf för högt, och antydde, att jag helst önskade en utredning om huruvida det icke för såväl staten som ock landshöfdingarne i allmänhet vore fördelaktigare, att dessa i stället för fri bostad erhöles efter förhållandena lämpad hyresersättning.

På frågans dåvarande stadium ansåg jag mig emellertid förhindrad att yrka dylik utredning utan hemställde:

»att Riksdagen med afslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 125 ville besluta aflåta en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om förnyad utredning i förevarande bostadsfråga i syfte att utröna, om icke kostnaderna för ordnandet af landshöfdingens i Västernorrlands län bostad kunna nedbringas under de nu föreslagna eller frågan lösas på det sättet, att landshöfdingen i nyssnämnda län erhöles en lämplig hyresersättning i stället för fri bostad.»

I enlighet med statsutskottets förslag blef omförmälda proposition